

Kirkelig fellestråd i Oslo

Dato: 17.01.17
Saksnummer: /TB

Sak F 03/17   INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2017

Sak H 04/17   INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2017

Sak BV 03/17   INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2017

Rehabiliteringsbevilgningen fra kommunen for 2017 er på kr 20 mill. Beløpet er gitt som et rammebeløp. I tillegg kommer *mva refusjonen på kr 5,0 mill. Mva beløpet foreslås som tidligere å være sikkerhetsnettet for akutte tiltak på kirkene, og uforutsette problemer i enkeltprosjektene. Rammebeløpet er tilsvarende det som ble gitt i 2016, og kr 10 mill lavere enn det som ble gitt i 2015. Byrådet viderefører beløpet på kr 20 mill i sitt langtidsbudsjett.

*Ad mva refusjon:

Det er nå krav om at vi fra 2017 av må rapportere på moms-midler. Det innebærer at tilbakeførte midler må få et eget prosjektnummer.

I budsjettforslaget for 2016 skriver kirkevergen:

«Denne reduserte bevilgningen vil øke vedlikeholdsetterslepet ytterligere. Økt forfall medfører at de bevilgende midlene i større og større grad må brukes til «brannsløkking» og periodiske tilsyn, samt tiltak for sikring mot ulykker.

For å motvirke ulykker vil det være ønskelig å øke bemanningen på driftssiden med 1 person, og anskaffe en stor lift for sikring og kontroll av kirkene. Det er i dag kun 2 driftsoperatører/20 kirker.

I budsjettsammenheng finner kirkevergen det nå nødvendig å forsterke synliggjøringen av forfallet som medfører stor helsefare, overfor våre folkevalgte. Dette som følge av flaggstangulykken på Holmenkollen og det påfølgende fokuset på ansvar og rutiner i vedlikehold av kirkene i Oslo.»

Merknader til andre avsnitt i kursiv:

- I store deler av 2016 er det innleid en person i ca halv stilling for å støtte opp om steinfallstiltakene som teamene gjør.
- Lift er ennå ikke innkjøpt. Denne blir etter planen kjøpt inn i nær framtid i 2017.

På vegne av soknene ivaretar fellestrådet ansvaret for en bygningsmasse på nesten 100 bygninger, hvorav 65 kirkebygg. Forfallet som det ble fokusert på i 2016-budsjettet, tiltar ytterligere. Takstein og skifer løsner fra takene, mur og murpuss smuldrer på fasadene. Større

«flak» og hele eller deler av murstein og steinutsmykning faller ned. Dette gjelder både arbeids- og katedralkirkene. Faren for skade på personer øker dermed, og det har vært meldt inn flere nestenulykker.

I april i 2016 ble det igangsatt en omfattende kontroll av hovedsakelig katedralkirker, der det har vært vanskelig å få oversikt over tilstanden høyt oppe, spesielt tårn og spir. Disse kontrollene er utført ved bruk av en av markedets største lifter med en rekkevidde på inntil 78 m over bakkenivå. Etter kontroll av katedralkirkene er mange av arbeidskirkene nå også kontrollert. Ca 10 kirker gjenstår å kontrollere i 2017. Mye løst ble tatt ned, der og da. For hver kirke utarbeides det en rapport med bilder som synliggjør de mest akutte/nødvendige sikringsarbeidene, før mer permanente utbedringer gjøres som trinn 2.

Som en oppfølging til budsjettbehandlingen i Rådhuset oversendte kirkevergen høsten 2016 vår byrådsavdeling tilstandsrapporter for de 29 først kontrollerte kirkene. Et stort utvalg av bilder som viser forfallet er deretter lagt inn i bygg- og anleggsavdelingens prosjektoversikt for 2016. Oversikten er sendt Rådhuset og utdelt til fellesrådet.

Etter å ha fått og lest de ovennevnte tilstandsrapportene har Byrådet gitt sin situasjonsbeskrivelse om kirkene i budsjettforslaget for 2017. Her skriver Byrådet i kap.11.13, punkt 2 i situasjonsbeskrivelsen for kirkene:

«Fellesrådet sørger for at kirkebyggene unngår forfall og at det er trygge forhold for brukerne av byggene»

Dette er riktig etter kirkelovens § 14. Det kommunen unnlater å skrive, og som undergraver egen troverdighet, er at forutsetningen for fellesrådets oppgave med å sikre kirkene ligger i kirkelovens § 15, som en korresponderende plikt for kommunens ansvar:

«§ 15. Kommunens økonomiske ansvar.

Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

a) utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker,»

Fellesrådets budsjettforslag til kommunen har i mer enn 10 år vært på kr 60 mill årlig for å hindre forfall. Rammebevilgningene har vært halvparten eller mindre, som i år med kr 20 mill. Da bærer det galt av sted. Det har Byrådet selv erkjent. «Likevel toer de sine hender». Uttrykket er ikke helt passende til situasjonen, da det ligger i uttrykket å overlate ansvaret til andre. I dette tilfelle har ikke Oslo kommune noen andre å fraskrive seg ansvaret til!

Kirkelovens § 15 gjelder for alle landets kommuner. Det er ikke ukjent at kommunene prioriterer ulikt, men når beløpet blir så lavt som i Oslo, blir kommunens ansvar for å sette fellesrådet i stand til å utføre sine lovpålagte oppgaver i lovens § 14, lett illusorisk.

Eksempelvis får Bergen kirkelige fellesråd for 2017 et beløp kr 47 mill til halvparten så mange kirker, jf oppsettet under. Bergen kirkelige fellesråd har bekreftet at byrådets forslag til investeringsbudsjett ble vedtatt av bystyret den 14.12.2016.

Forslag til investeringsbudsjett for Bergen Kirkelige fellesråd:

Beløp i mill. kr	Samlede prosjektbeløp				Økonomiplan				Sum
	Ferdig år	Brutto Prosjekt kostnad	Ørem. fin.	Netto Prosjekt kostnad	2017	2018	2019	2020	2017-20
Investeringsprosjekter									
Kirkegårdsinvesteringer					20,9	20,9	20,9	20,9	83,7
Kirkeinvesteringer					30,9	30,9	30,9	30,9	123,7
Middelalderkirker					16,7	16,7	16,7	16,7	66,9
Sum investeringsprosjekter		694,4	0,0	694,4	68,6	68,6	68,6	68,6	274,3

Til sammenligning vises tabellen fra Bystyrets budsjettvedtak i Oslo:

Tabell 11.36 Investeringsoversikt Oslo kommune – Den norske kirke og andre trossamfunn

Den norske kirke og andre trossamfunn (KIF)		Forslag 2017	2018	2019	2020	Byggestart - ferdig kv/år
11000	Rehabilitering kirker	20 000	20 000	20 000	20 000	Løpende
	Sum investeringsutgifter	20 000	20 000	20 000	20 000	
	Sum kapittel finansiering	0	0	0	0	
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)	20 000	20 000	20 000	20 000	

Om forslag til bruk av midlene på kr 20 mill.

1. Det foreslås å avsette kr 2 mill til å ferdigstille utbedringen av tårn og frontfasaden på Frogner kirke, og kr 12 mill til å fortsette utbedring av resten av taket. Hastesikring mot akutt steinfall fra tårnet er gjort. Utbedring på tårnet lar seg ikke gjøre som en midlertidig løsning. Deler av den grove steinforblendingen må tas ned før ny oppbygging og innfesting kan gjøres. Det finnes ingen «lettvinnt løsning». Rådgivende ingeniør bygg, (RIV), byggeledelse og utførende entreprenør er bestilt gjennom rammeavtalene. Stipulert kostnad kr 2 mill, som nevnt over.

Taket ellers er blant de dårligste av de dårlige takene, og store besparelser er å hente på å fortsette rehabiliteringen av resten av taket. Her er anbudsbeskrivelsen under arbeid og forventes ferdig i februar. Mens tårnarbeidene er gjort som avrop grunnet hastetiltak, søker vi å få til selve takomleggingen som en minikonkurranse, da vi har 3 solide blikkenslagerfirmaer i håndverksavtalen.

2. Resterende kr 6 mill foreslås bruk til utbedringer, med utgangspunkt i alle de tilstandsrapportene som nå foreligger. Jo lenger frem i tid en kirke antas å måtte vente på rehabilitering, jo grundigere bør utbedringen gjøres. Jo høyere opp vi gjør tiltaket, jo grundigere bør utbedringen gjøres, da riggekostandene stiger betydelig med høyden. Beliggenhet, trafikale utfordringer og lengden av hinder for kirkelige aktiviteter er også kriterier som teller med.

I beløpet på kr 6 mill kan det også bli mulig å del-rehabiliterer enkeltdeler av tak eller fasadene på Torshov kirke. Håpet om at kommunen skulle bevilge midler til rehabilitering av kirken, medførte bestilling at full prosjektering både utvendig og innvendig.

I oktober ba kommunens folkevalgte gjennom byrådsavdelingen om en oppdatert liste over noen adresser med store, bygningsmessige utfordringer denne høsten. Kirkevergens tidligere innsendte informasjon om helsefarlig forfall var så omfattende at Rådhuset ønsket noen

konkrete adresser å forholde seg til. Vedlagte liste på ett ark, (vedlegg 1), ble sendt byrådsavdelingen. Denne adresserte listen er også gitt som vedlegg i sak BV 25/16 og som orientering til HK/FR.

Som beskrevet i sak BV 02/17, til dette møtet, tar det nå enda lenger tid enn før å få nødvendige godkjenninger for utvendige og innvendige kirkerehabiliteringer. Det synes ikke lenger mulig å prosjektere det året bevilgningen gis, for så å starte arbeidene året etter. Fellestrådet bør derfor velge en til to adresserte rehabiliteringer, 2 år i forkant av tiltenkt oppstart av arbeidene. Å starte rehabilitering av Torshov kirke i 2018 anbefaler kirkevergen bygg- og vedlikeholdskomiteen å holde fast ved. For å komme i forkant med prosjektering av en kirke til, som nevnt over, er det mest nærliggende å velge en adresse fra ett-arks prioriteringslisten til Rådhuset.

Noen ord om innvendige rehabiliteringer/oppussinger. Her er etterslepet like stort som utvendig, men dette forfallet får ikke samme fokus som utvendig forfall, grunnet helsefaren. Mange menigheter har tunge dager i bruk av kirkene og det menighetsbyggende arbeidet, fordi lekkasjer, fukt, lys, maling/pussavskalling og tekniske anlegg med mye mer ikke fungerer. Vi lurar oss selv hvis vi lar menighetsrådene bære byrden for det innvendige forfallet, til fordel for det utvendige vedlikehold. Også innvendig oppussing er kommunens ansvar, fullt og helt.

Til slutt noen ord om uttak av kirker. Det har vært signalisert av HK/FR gjennom hele 2016 at en del kirker bør tas ut av bruk som kirker for forordnede gudstjenester. Uttak av kirker har fått betegnelsen «*kirkebruksplan for årene som kommer*» Antall kirker som skal tas ut og beliggenhet/adresser er ikke bestemt, men vil trolig komme på dagsorden i 2017 med konkrete forslag. Dette kan ha betydning for prioritering av kommende rehabiliteringer. Det er ikke bygg- og anleggsavdelingens oppgave å forskuttere politiske valg. Inntil så er gjort, er alle kirkene like mye verdt for avdelingen hva angår bruk av midler til beste for den enkelte kirke og menighet.

En utbredt misforståelse blant folkevalgte må tas med. Uttak av kirker gjøres ikke på grunn kirkebyggforfall. Kommunen har da heller aldri gitt uttrykk for at de ikke har økonomi til å sette og holde kirkene i stand. En justering i bevilgningen til kirkene fra kr 20-30 mill til kr 60 mill er et så lite beløp at det neppe er merkbart for Oslo kommune.

I stikkords form bruker menighetene kirkene til dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd, samt gudstjenester og den menighetsbyggende bruken av kirkene. Paradokset er at jo mer en kirke brukes, jo dyrere er den å drifte. Og det er mest mulig bruk av kirken som alle ønsker. Om alle kirkene ble aktivt brukt, er det ingen kirker å ta ut!

